

Ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 30 april 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid Opgroeien regie, het decreet van 7 december 2007 houdende de oprichting van een Adviescommissie voor Voorzieningen van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin en (Kandidaat-)pleegzorgers en het decreet van 3 mei 2019 houdende de organisatie van buitenschoolse opvang en de afstemming tussen buitenschoolse activiteiten

Op voorstel van de Viceminister-president van de Vlaamse regering en Vlaams minister van binnenland, steden- en plattelandsbeleid, samenleven, integratie en inburgering, bestuurszaken, sociale economie en zeevisserij en de Vlaamse minister van Welzijn en Armoedebestrijding, Cultuur en Gelijke Kansen;

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

De Vlaamse minister van Welzijn en Armoedebestrijding, Cultuur en Gelijke Kansen is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Inleidende bepaling

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Hoofdstuk 2. Wijzigingen van het decreet van 30 april 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid Opgroeien regie

Art. 2. In artikel 5, §2, 2°, a), van het decreet van 30 april 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid Opgroeien regie, ingevoegd bij het decreet van 1 maart 2019, wordt de zinsnede “, toekennen van een kwaliteitslabel” opgeheven.

Art. 3. In artikel 6/1 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 3 mei 2019, wordt het derde lid vervangen door wat volgt:

“Het agentschap kan meewerken aan de ontwikkeling van een inspiratiekader om een geïntegreerd aanbod van buitenschoolse activiteiten te realiseren.

Onder inspiratiekader wordt verstaan: een hulpmiddel om lokale besturen en partners van buitenschoolse opvang en activiteiten te ondersteunen bij het lokaal beleid over buitenschoolse opvang en activiteiten.”.

Hoofdstuk 3. Wijziging van het decreet van 7 december 2007 houdende de oprichting van een Adviescommissie voor Voorzieningen van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin en (Kandidaat-)pleegzorgers

Art. 4. In artikel 12, tweede lid, 1° en 2°, van het decreet van 7 december 2007 houdende de oprichting van een Adviescommissie voor Voorzieningen van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin en (Kandidaat-)pleegzorgers, vervangen bij het decreet van 20 april 2012 en gewijzigd bij de decreten van 3 mei 2019 en 24 juni 2022, wordt de zinsnede “een kwaliteitslabel,” opgeheven.

Hoofdstuk 4. Wijzigingen van het decreet van 3 mei 2019 houdende de organisatie van buitenschoolse opvang en de afstemming tussen buitenschoolse activiteiten

Art. 5. In artikel 2, eerste lid, 3°, van het decreet van 3 mei 2019 houdende de organisatie van buitenschoolse opvang en de afstemming tussen buitenschoolse activiteiten worden de woorden “op structurele basis en gedurende een minimale tijdsduur” opgeheven.

Art. 6. In artikel 4 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° aan het eerste lid wordt een punt 3° toegevoegd, dat luidt als volgt:

“3° de erkenning, het toezicht en de handhaving van een lokaal aanbod van buitenschoolse activiteiten;

2° het tweede lid wordt vervangen door wat volgt:

“Het lokaal bestuur realiseert de opdrachten, vermeld in het eerste lid, in samenspraak met actoren die relevant zijn voor buitenschoolse activiteiten. Het lokaal bestuur realiseert die opdrachten op basis van de behoeften van de gebruikers. Het lokaal bestuur bekijkt daarbij de toegankelijkheid en heeft bijzondere aandacht voor kleuteropvang, kwetsbare gezinnen en kinderen met een specifieke zorgbehoefte.

Art. 7. In artikel 9 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid, 1°, worden het woord “niet-bindend” en de zinsnede “, op vrijwillige basis,” opgeheven;

2° aan het tweede lid wordt de zinsnede “, rekening houdend met de doelstellingen, vermeld in artikel 3, tweede lid” toegevoegd;

3° er wordt een vierde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regels over de opdrachten van het lokaal samenwerkingsverband.”.

Art. 8. Artikel 10 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 10. De Vlaamse Regering voorziet in samenspraak met relevante actoren en rekening houdend met de doelstellingen, vermeld in artikel 3, tweede lid, voor de volgende elementen:

- 1° een inspiratiekader om een geïntegreerd aanbod van buitenschoolse activiteiten te realiseren;
- 2° een subsidie aan instanties die ondersteuning bieden om een geïntegreerd aanbod van buitenschoolse activiteiten te realiseren.

Onder inspiratiekader wordt verstaan: een hulpmiddel om lokale besturen en partners van buitenschoolse opvang en activiteiten ter ondersteunen bij het lokaal beleid over buitenschoolse opvang en activiteiten.

De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regels over de uitvoering van het inspiratiekader en de subsidie voor ondersteuning.”.

Art. 9. Artikel 11 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 21 mei 2021 en 19 april 2024, wordt opgeheven.

Art. 10. Aan hoofdstuk 2, afdeling 3, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 21 mei 2021 en 19 april 2024, wordt een artikel 11/1 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 11/1. Het erkend aanbod, vermeld in artikel 4, eerste lid, 3°, van dit decreet, voldoet minstens aan de voorwaarden met betrekking tot:

- 1° het organisatorisch beleid, inclusief het beleidsvoerend vermogen;
- 2° het pedagogisch beleid, inclusief:
 - a) het aangaan van kwaliteitsvolle interacties tussen de medewerkers en de kinderen;
 - b) het gebruik van het Nederlands als verbindende taal en het stimuleren van de kennis van het Nederlands;
- 3° het medewerkersbeleid, inclusief:
 - a) dat medewerkers de nodige competenties hebben;
 - b) dat medewerkers voldoende kennis van het Nederlands hebben;
 - c) dat de organisator bij de aanstelling van elke persoon die werkt in de kinderopvanglocatie, het goed en zedelijk gedrag van de betrokkene controleert. Het goed en zedelijk gedrag omvat minstens een onberispelijk gedrag in de omgang met minderjarigen. Artikel 3, tweede tot en met vijfde lid, artikel 4, eerste lid, en artikel 5 van het decreet van 3 juni 2022 houdende de verplichting voor bepaalde organisaties om een uittreksel uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, te controleren voor bepaalde nieuwe medewerkers, zijn daarbij van toepassing. Daarenboven beschikt

- de organisator over een uittreksel uit het centraal strafregister op naam van de rechtspersoon die de kinderopvanglocatie uitbaat;
- 4° de toegankelijkheid, minstens bijzondere aandacht voor kleuters, kwetsbare gezinnen en kinderen met een specifieke zorgbehoefte;
 - 5° de monitoring en evaluatie;
 - 6° de verbondenheid.

Bij de voorwaarden, vermeld in het eerste lid, wordt rekening gehouden met de doelstellingen, vermeld in artikel 3, tweede lid.

Het lokaal bestuur behandelt klachten over het erkend aanbod en legt daarvoor een procedure vast.”.

Art. 11. In artikel 12 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 6 mei 2022, worden het tweede en het derde lid vervangen door wat volgt:

“Het lokaal bestuur besteedt de subsidie, vermeld in het eerste lid, aan de opdrachten, vermeld in artikel 4, eerste lid. Daarbij besteedt het lokaal bestuur minstens 33% van de subsidie aan het erkend aanbod voor kleuters, vermeld in artikel 4, eerste lid, 3°.

De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regels voor de toekenning van de subsidie, vermeld in het eerste lid, waaronder de definitie van kwetsbare gezinnen en kinderen met een specifieke zorgbehoefte. De Vlaamse Regering bepaalt ook de wijze waarop de subsidie wordt uitbetaald.”.

Art. 12. Aan artikel 13 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 6 mei 2022, wordt een derde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regels voor monitoring van het aanbod en het gebruik, opvolging en terugvordering van subsidies.”.

Art. 13. In artikel 14 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 21 mei 2021, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° paragraaf 2 tot en met paragraaf 4 wordt opgeheven;
- 2° in paragraaf 5, derde lid wordt de zinssnede “en 6°” opgeheven;
- 3° in paragraaf 6, derde lid, wordt tussen het woord “lid” en het woord “worden” de zinsnede “, met uitzondering van 6°,” ingevoegd.

Art. 14. In artikel 17 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 21 mei 2021 en 6 mei 2022, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° in het eerste lid wordt de datum “31 december 2025” vervangen door de datum “31 augustus 2026”;

2° er wordt tussen het tweede en het derde lid een lid ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Vanaf 1 september 2025 kent het agentschap gedurende de overgangstermijn, vermeld in het eerste lid, geen kwaliteitslabel meer toe aan organisatoren behalve aan organisatoren die een locatie overnemen waarvoor er een kwaliteitslabel geldt waarvoor de organisator-overlater een subsidie ontvangt, vermeld in artikel 3 van het Overgangsbesluit subsidies buitenschoolse opvang van 24 september 2021”;

3° het bestaande tweede lid, dat het derde lid wordt, wordt vervangen door wat volgt:

“In afwijking van het eerste lid kan het lokaal bestuur in de volgende gevallen een inkorting van de overgangstermijn aanvragen:

- 1° tot en met 31 december 2025, op voorwaarde dat de organisatoren daarmee akkoord gaan. In dat geval wordt aan het lokaal bestuur voor de rest van de overgangstermijn, vermeld in het eerste lid, een subsidie toegekend, waarvan het bedrag minstens gelijk is aan de totaliteit van de subsidies van de organisatoren met betrekking tot het grondgebied van de gemeente;
- 2° voor de periode van 1 januari 2026 tot en met 31 augustus 2026, op voorwaarde dat het lokaal bestuur en het lokaal samenwerkingsverband de opdrachten, vermeld in artikel 4 en 7, effectief uitvoeren. In dat geval:
 - a) kent de Vlaamse Regering een subsidie toe aan het lokaal bestuur voor de rest van de overgangstermijn, vermeld in het eerste lid, op basis van de parameters, vermeld in artikel 12, eerste lid, 1° en 2°;
 - b) trekt het agentschap elk kwaliteitslabel kleuteropvang binnen die gemeente in.”;

4° er wordt tussen het bestaande tweede lid, dat het derde lid wordt, en het bestaande derde lid, dat het vijfde lid wordt, een lid ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Lokale besturen die een inkorting van de overgangstermijn hebben aangevraagd als vermeld in het derde lid, 1°, kunnen vragen om die inkorting ongedaan te maken voor de periode van 1 januari 2026 tot en met 31 augustus 2026.”;

5° in het bestaande derde lid, dat het vijfde lid wordt, worden de woorden “tweede lid” vervangen door de woorden “derde lid”;

6° in het bestaande vijfde lid, dat het zevende lid wordt, worden de woorden “tweede lid” vervangen door de woorden “derde lid”.

Art. 15. Artikel 17/1 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 6 mei 2022, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 17/1. Nadat de overgangstermijn, vermeld in artikel 17, eerste lid, is afgelopen, krijgen de lokale besturen van de gemeenten die een subsidieverlies lijden ten opzichte van de subsidies die op grond van artikel 17, eerste lid, aan de

organisatoren werden verleend, een compensatie. De compensatie wordt toegekend gedurende een periode van vijf jaar.

Nadat de overgangstermijn, vermeld in artikel 17, eerste lid, is afgelopen, worden de indicatoren, vermeld in artikel 12, eerste lid, 3° en 4°, gedurende een periode van vijf jaar niet toegepast bij de bepaling van het subsidiebedrag. Het subsidiebedrag wordt wel mee gebaseerd op het aandeel kinderen met een sociale toeslag of een zorgtoeslag.

In het tweede lid wordt verstaan onder:

- 1° kinderen met een sociale toeslag:
 - a) voor de Vlaamse Gemeenschap: de kinderen, vermeld in artikel 18, tweede lid, 1°, van het Groeipakketdecreet van 2018;
 - b) voor het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad: de kinderen met een schooltoeslag waarvan de gezinsinkomsten lager liggen dan het bedrag, vermeld in artikel 18, tweede lid, 1°, van voormelde decreet;
- 2° kinderen met een zorgtoeslag:
 - a) voor de Vlaamse Gemeenschap: de kinderen, vermeld in artikel 16, §1, van het voormelde decreet;
 - b) voor het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad: de kinderen die een extra toeslag krijgen voor een kind met een handicap, bovenop de kinderbijslag.

De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regels voor de uitwerking van de compensatieregeling.”.

Hoofdstuk 5. Slotbepalingen

Art. 16. Dit decreet treedt in werking op 1 januari 2026, met uitzondering van:

1° artikel 2, 3, 4, 9, 12, 13 en 15, die in werking treden op 1 september 2026.

2° artikel 14, 2°, 5° en 6°, die in werking treden op 1 september 2025.

Brussel, (datum).

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Matthias DIEPENDAELE

De Viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van
Binnenland, Steden- en Plattelandsbeleid, Samenleven, Integratie en
Inburgering, Bestuurszaken, Sociale Economie en Zeevisserij

Hilde CREVITS

De Vlaamse minister van Welzijn en Armoedebestrijding, Cultuur en Gelijke
Kansen,

Getekend door: Caroline Gennez (Signatu
Getekend op: 2025-05-21 21:02:00 +02:0
Reden: Ik keur dit document goed

Caroline GENNEZ

Ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 30 april 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid Opgroeien regie, het decreet van 7 december 2007 houdende de oprichting van een Adviescommissie voor Voorzieningen van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin en (Kandidaat-)pleegzorgers en het decreet van 3 mei 2019 houdende de organisatie van buitenschoolse opvang en de afstemming tussen buitenschoolse activiteiten

Samenvatting

Het decreet buitenschoolse opvang en activiteiten (BOA) is in werking sinds 1 januari 2021. Het decreet legt de regie voor de organisatie en afstemming van opvang en activiteiten bij het lokaal bestuur. Een aantal lokale besturen zijn omwille van verschillende redenen momenteel nog onvoldoende ver gevorderd in het lokale beleidsproces. Een voorontwerp tot wijziging van het decreet wordt in co-agendering met minister Crevits, bevoegd voor Steden- en Plattelandsbeleid, ingediend om de overgangstermijn gedurende acht maanden te verlengen tot 1/9/2026, zodat lokale besturen meer tijd krijgen. Daarbij krijgen de lokale besturen ook een bijkomende opdracht, nl. het erkennen en handhaven van lokaal opvangaanbod op basis van de minimale Vlaamse kwaliteitsvoorwaarden, ter vervanging van het kwaliteitslabel kleuteropvang.

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING

A. Situering

Het decreet buitenschoolse opvang en activiteiten betekent een grote omslag voor de lokale besturen en organisatoren buitenschoolse opvang. Een aantal lokale besturen zijn omwille van verschillende redenen momenteel nog onvoldoende ver gevorderd in het lokale beleidsproces. Een verlenging van de overgangstermijn met 8 maanden, tot 1 september 2026 geeft lokale besturen meer tijd om een sterk BOA beleid te ontwikkelen.

We streven naar een geïntegreerd aanbod van buitenschoolse opvang en activiteiten voor alle kinderen. De regie voor buitenschoolse opvang en de afstemming met activiteiten ligt bij het lokaal bestuur omdat het het lokaal aanbod en de lokale behoeften best kent. Gelijkaardig aan het activiteitenaanbod (dat vanuit Jeugd, Sport, Cultuur geregeld is), zullen voortaan de lokale besturen vanuit de regierol en in afstemming met het samenwerkingsverband het lokaal opvangaanbod erkennen en handhaven, op basis van lokale erkenningsvoorwaarden die de lokale besturen zelf bepalen, binnen een minimaal Vlaams kwaliteitskader. Deze voorwaarden kunnen verschillen per doelgroep (leeftijd) en context waarin het opvangaanbod wordt georganiseerd. De erkenning is geen verplichting voor een opvangorganisator maar zal wel een noodzakelijke voorwaarde zijn om in aanmerking te kunnen komen voor een BOA-subsidie.

Om minimale kwaliteit te garanderen, wordt van lokale besturen verwacht dat zij hun erkenningsvoorwaarden ophangen aan de dragers van het Europees kwaliteitskader kinderopvang.

B. Inhoud

Probleemstelling en omgevingsanalyse

Het decreet van 3 mei 2019 houdende de organisatie van buitenschoolse opvang en de afstemming tussen buitenschoolse activiteiten (hierna, decreet genoemd), legt de regie voor de organisatie en afstemming van opvang en activiteiten bij het lokaal bestuur. Een aantal lokale besturen zijn omwille van verschillende redenen momenteel nog onvoldoende ver gevorderd in het lokale beleidsproces. Een voorontwerp tot wijziging van het decreet wordt in co-agendering met minister Crevits, bevoegd voor Steden- en Plattelandsbeleid, ingediend om de overgangstermijn gedurende acht maanden te verlengen tot 1 september 2026, zodat lokale besturen meer tijd krijgen. Daarbij krijgen de lokale besturen ook een bijkomende opdracht, nl. het erkennen en handhaven van lokaal opvangaanbod op basis van de minimale Vlaamse kwaliteitsvoorwaarden, ter vervanging van het kwaliteitslabel kleuteropvang.

Beleidsmaatregelen en doelstelling

Het decreet buitenschoolse opvang en activiteiten betekent een grote omslag voor de lokale besturen en organisatoren buitenschoolse opvang. Een aantal lokale besturen zijn omwille van verschillende redenen momenteel nog onvoldoende ver gevorderd in het lokale beleidsproces. Een verlenging van de overgangstermijn met acht maanden, tot 1 september 2026, geeft lokale besturen meer tijd om een sterk BOA beleid te ontwikkelen.

We streven naar een geïntegreerd aanbod van buitenschoolse opvang en activiteiten voor alle kinderen. De regie voor buitenschoolse opvang en de afstemming met activiteiten ligt bij het lokaal bestuur omdat het het lokaal aanbod en de lokale behoeften best kent. Gelijkaardig aan het activiteitenaanbod (dat vanuit Jeugd, Sport, Cultuur geregeld is), zullen voortaan de lokale besturen vanuit de regierol en in afstemming met het samenwerkingsverband het lokaal opvangaanbod erkennen en handhaven, op basis van lokale erkenningsvoorwaarden die de lokale besturen zelf bepalen, binnen een minimaal Vlaams kwaliteitskader. Deze voorwaarden kunnen verschillen per doelgroep (leeftijd) en context waarin het opvangaanbod wordt georganiseerd. De erkenning is geen verplichting voor een opvangorganisator maar zal wel een noodzakelijke voorwaarde zijn om in aanmerking te kunnen komen voor een BOA-subsidie.

Om minimale kwaliteit te garanderen, wordt van lokale besturen verwacht dat zij hun erkenningsvoorwaarden ophangen aan de dragers van het Europees kwaliteitskader kinderopvang.

Impactanalyse

Kind- en jongereneffectrapport

i) Context

De stakeholders werden geïnformeerd over de voorgenomen beslissing. Op 28 maart 2025 werd de voorgenomen beslissing voorgelegd aan het raadgevend comité van Opgroeien en ook specifiek aan de Kamer Kinderopvang en Preventieve Gezins- en Jongerenondersteuning. Vertegenwoordigers van

gebruikers hebben daar een stem om kinderen al dan niet met een specifieke zorgbehoefte te vertegenwoordigen.

De voorgenomen beslissing heeft betrekking op het recht op vrijheid van vereniging (artikel 15) en recht op vrije tijd, spel en ontspanning (artikel 31).

Timing

Op 3 mei 2019 werd het [Decreet houdende de organisatie van buitenschoolse opvang en de afstemming tussen buitenschoolse activiteiten](#) goedgekeurd. Het decreet Buitenschoolse Opvang en Activiteiten legt de regierol van buitenschoolse opvang en activiteiten bij de lokale besturen. Er wordt verwacht dat zij een lokaal beleid ontwikkelen vanuit de doelstellingen van het decreet, binnen de strategische meerjarenplanning. Daarbij beslissen lokale besturen ook over de besteding en verdeling van de beschikbare financiële, personele, logistieke en infrastructurele middelen.

Het lokaal bestuur realiseert de opdrachten in het kader van zijn regierol in samenspraak met relevante actoren. Het geeft daarbij bijzondere aandacht aan kleuteropvang, aan kwetsbare gezinnen en kinderen met een specifieke zorgbehoefte. Het multifunctioneel en efficiënt gebruik van infrastructuur moet worden gestimuleerd.

Het decreet buitenschoolse opvang en activiteiten is in werking getreden op 1 januari 2021. Hierbij werd een overgangstermijn voorzien vanaf 1 januari 2021 tot en met 31 december 2025. Tijdens de overgangstermijn behouden organisatoren buitenschoolse opvang hun subsidies vanuit Opgroeien, om de overgang van het nieuwe decreet zo geleidelijk mogelijk toe te passen. Lokale besturen kunnen tijdens de overgangstermijn al een inkorting van de overgangstermijn vragen als zij al acties rond BOA ondernemen en alle betrokken organisatoren hiermee akkoord gaan. In dat geval krijgen de organisatoren niet langer een transitiesubsidie maar gaan de transitiesubsidies rechtstreeks naar het lokaal bestuur.

Na de overgangstermijn, vanaf 1 januari 2026, zou elk lokaal bestuur een subsidie buitenschoolse opvang en activiteiten ontvangen als deze acties rond buitenschoolse opvang en activiteiten opneemt in de meerjarenplanning. Deze subsidies zijn gebaseerd op objectieve parameters en dus anders dan de vroegere aanbodsubsidies.

Lokale besturen hebben voldoende tijd nodig om afspraken te maken met partners over hoe de (bijkomende) middelen voor buitenschoolse opvang en activiteiten in de volgende fase zullen verdeeld worden. Nieuwe bestuursploegen moeten zich nog inwerken in het decreet. Daarnaast is het logischer om de timing voor de volgende fase van het decreet buitenschoolse opvang en activiteiten gelijk te laten lopen met schooljaren, aangezien dit voor de organisatoren en gezinnen continuïteit doorheen het schooljaar garandeert.

Kwaliteitslabel

Het kwaliteitslabel kleuteropvang werd bij de start van het decreet buitenschoolse opvang en activiteiten geïnstalleerd om binnen het veranderende landschap van de buitenschoolse opvang voldoende aandacht voor kleuters te behouden. Kleuters hebben immers nood aan extra zorg, aandacht en veiligheid in vergelijking met kinderen uit de lagere school en het secundair onderwijs.

Het decreet legt de regie voor buitenschoolse opvang en de afstemming met activiteiten bij het lokaal bestuur omdat zij het lokaal aanbod en de lokale behoeften best kent. Een kwaliteitslabel kleuteropvang dat vanuit de Vlaamse

overheid gestuurd en opgevolgd wordt, tornt in die zin aan de autonomie van de lokale besturen.

Daarnaast is een kwaliteitslabel kleuteropvang niet verplicht en bestaat het enkel voor opvangaanbod gericht op kleuters. Dat maakt dat er geen minimale kwaliteitsverwachtingen zijn voor opvanglocaties zonder kwaliteitslabel.

Compensatie

Het decreet buitenschoolse opvang en activiteiten gaat uit van een herverdeling van de middelen, op basis van objectieve parameters en dus niet langer op basis van het aantal opvangplaatsen. Bij afloop van de overgangstermijn zullen hierdoor verschillende lokale besturen geconfronteerd worden met een substantieel verlies aan beschikbare middelen voor buitenschoolse opvang. Om dit verlies tijdelijk te milderen, voorziet het decreet een overgangsmaatregel onder de vorm van een compensatie.

De lokale besturen die verlies lijden, zijn de lokale besturen die momenteel nog een uitgebreid gesubsidieerd kwalitatief en duurzaam aanbod hebben. Dankzij het bijkomende budget dat voor buitenschoolse opvang en activiteiten beschikbaar is, zijn er minder verliezende lokale besturen waardoor het mogelijk is om alle verliezende lokale besturen te compenseren.

Extra doelstelling

Het decreet hecht belang aan de samenwerking tussen de betrokken partners. Om de drie oorspronkelijke doelstellingen van het decreet te realiseren en om alle kinderen te bereiken wordt de buitenschoolse opvang en activiteiten zo veel als mogelijk georganiseerd binnen de leefwereld van het kind. We streven naar een gelijkwaardig vrijetijdsaanbod voor elk kind en zijn gezin, dat aansluit bij de eigen interesses en noden, in de buurt van de school of in de school zelf. Zo worden maximaal kansen gecreëerd voor zowel kinderen (taalkansen, ontwikkelingskansen, komen tot spelen en sporten, ...) als ouders (opleidings- en jobkansen en mogelijkheid om te zorgen) te realiseren.

Doelgroep

Het decreet richt zich tot kinderen die naar het basisonderwijs gaan. Zoals vermeld in artikel 2, eerste lid, 5° van het decreet gaat het over zowel kleuters als lagereschoolkinderen. Daarbij vraagt het decreet bijzondere aandacht voor kleuters, kinderen uit kwetsbare gezinnen en kinderen met een specifieke zorgbehoefte.

ii) Impact

Het kwaliteitslabel voorziet enkel in kwaliteitsvoorwaarden voor organisatoren kleuteropvang die een label hebben aangevraagd. Nu zal worden voorzien in kwaliteitsvoorwaarden voor alle organisatoren van buitenschoolse opvang en activiteiten. Er zal worden toegekeken op de kwaliteit voor elk kind dat gebruikt maakt van buitenschoolse opvang en activiteiten. Zonder deze decreetswijziging is er vanuit de Vlaamse overheid wel toezicht op het kwaliteitslabel kleuteropvang maar dit is echter een beperkt aantal van het aanbod buitenschoolse opvang en activiteiten.

Lokale besturen krijgen de verantwoordelijkheid om een eigen kwaliteitskader op te maken binnen een Vlaams kader. De lokale besturen dienen in te staan voor het toezicht en de behandeling van klachten voor het aanbod waar een subsidie buitenschoolse opvang en activiteiten naartoe gaat.

Lokale besturen krijgen meer tijd en middelen voor ondersteuning en ter voorbereiding op de volgende fase van het decreet. De regie gaat volledig naar lokale besturen. Op die manier start het decreet samen met de start van het schooljaar. Bijgevolg zorgt dit voor een continuïteit voor zowel scholen als gezinnen en kinderen.

Dankzij het bijkomende budget van 80 miljoen is het mogelijk om een compensatiemaatregelen te voorzien waarbij alle lokale besturen die verlies leiden ten op zicht van de huidige situatie worden gecompenseerd. Op deze manier wordt vermeden dat kwalitatief en duurzaam aanbod moet sluiten omwille van een gebrek aan middelen.

Het is een meerwaarde om de regie te decentraliseren en de regie lokaal te leggen. Lokale besturen kennen de kinderen, schoolgaanden, inwonende kinderen, ouders en actoren het best en weten wat de noden zijn. Op deze manier wordt maximaal ingespeeld op de lokale behoefte.

Een alternatieve beleidsoptie was geweest om al het aanbod (kleuters en lagere school) te erkennen vanuit de Vlaamse overheid. Dit zou evenwel een rigide kwaliteitskader betekend hebben waarbij geen rekening gehouden werd met de lokale noden.

De negatieve effecten van de gekozen beleidsoptie zijn dat de kwaliteit van de implementatie van het decreet en de impact ervan op de gezinnen afhankelijk is van de mate waarin de lokale besturen hun verantwoordelijkheid opnemen en aan de slag gaan met het decreet.

iii)Opvolging

De Vlaamse overheid legt de regie bij de lokale besturen. De lokale besturen staan zelf in voor de erkenning van en het toezicht houden op het aanbod. De Vlaamse Regering is verantwoordelijk voor de subsidieopvolging en de mate waarin lokale besturen opdrachten uitvoeren. De regeling daaromtrent zal uitvoering krijgen in een besluit van de Vlaamse Regering zoals is opgenomen in artikel 12 van het wijzigingsdecreet dat artikel 13 wijzigt.

Er wordt verwacht dat er rekening gehouden wordt met de lokale noden. Lokale besturen kunnen evenwel zelf bepalen hoe ze gezinnen betrekken bij de implementatie en evaluatie.

Implementatie

Eens dit decreet goedgekeurd is dan zullen de drie bestaande uitvoeringsbesluiten aangepast worden. Het gaat meer bepaald om:

- het besluit van 16 oktober 2020 tot toekenning van een kwaliteitslabel aan organisatoren van kleuteropvang waarbij dit besluit opgeheven zal worden;
- het besluit van de Vlaamse Regering van 9 juli 2021 over het lokaal beleid, de samenwerking en de subsidie voor buitenschoolse opvang en activiteiten, waarbij onder meer aanpassingen nodig zijn met betrekking tot:
 - o De compensatiemaatregelen;
 - o De verdeling van middelen;
 - o De tijdelijke overgangssubsidie aan de lokale besturen;
- het overgangsbesluit subsidies buitenschoolse opvang van 24 september 2021.

C. Totstandkomingsprocedure

Uit de sector kwamen verschillende signalen naar voor dat de overgangsperiode te kort was.

D. Bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest

Het voorontwerp van decreet betreft een gemeenschapsbevoegdheid.

II. Toelichting bij de artikelen

Artikel 1.

Behoeft geen commentaar.

Artikels 2, 3 en 4.

Artikels 18 en 19 van het decreet integreerden het kwaliteitslabel in de decreten van het agentschap en van de Adviescommissie.

Gezien het agentschap niet langer een kwaliteitslabel kleuteropvang zal toekennen dienen de eraan gekoppelde opdrachten voor het agentschap opgeheven te worden met ingang van 1 september 2026. Opgemerkt wordt dat het agentschap wel nog opdrachten behoudt rond het ondersteunen met betrekking tot buitenschoolse opvang en activiteiten en de regie over het ontwikkelen van een inspiratiekader. Daarbij zal er aandacht zijn voor spelend Nederlands leren en samenwerking tussen belendende sectoren (zoals jeugd, sport, cultuur en onderwijs).

De Adviescommissie zal geen opdracht meer hebben om advies uit te brengen over het bezwaar tegen een beslissing die genomen is met betrekking tot een kwaliteitslabel kleuteropvang met ingang van 1 september 2026.

Artikel 5.

In artikel 2 van het decreet wordt de definitie 'kleuteropvang' aangepast, gezien deze definitie nu geen rekening meer moet houden met het kwaliteitslabel (zie hierna). Daarom wordt kleuteropvang niet meer beperkt tot opvang op structurele basis en gedurende een minimale tijdsduur.

Artikel 6.

Artikel 4 van het decreet bepaalt de regieopdrachten van het lokaal bestuur:

- 1° het ontwikkelen van een lokaal beleid dat deel uitmaakt van de meerjarenplanning;
- 2° het beslissen over de besteding en de verdeling van de beschikbare middelen.

Om lokale besturen nog beter de lokale regie in handen te geven, wordt een derde opdracht toegevoegd:

"3° de erkenning, het toezicht en de handhaving van een lokaal aanbod van buitenschoolse opvang en activiteiten."

Gelet op hun kennis van het aanbod en hun inzicht in de lokale behoeften, zijn zij bij uitstek geschikt om het aanbod te erkennen, er toezicht op te houden en te handhaven. Elk lokaal bestuur beslist zelf hoe dit lokaal ingevuld wordt.

Deze nieuwe opdracht gaat samen met de hervorming van artikel 11 van het decreet (zie hierna).

Lokale besturen zullen zelf de erkenningsvoorwaarden bepalen. Deze kunnen verschillen per doelgroep (leeftijd) en context waarin het opvangaanbod wordt georganiseerd. En zullen bovendien kunnen aansluiten bij erkenningsnormen die lokale besturen opleggen aan organisatoren van jeugd- sport- of cultuurinitiatieven.

De erkenning zal een noodzakelijke voorwaarde zijn om in aanmerking te kunnen komen voor subsidie. Dit hangt samen met de hervorming van artikel 12 van het decreet (zie hierna). Daarbij wordt opgemerkt dat de erkenning complementair is op reeds bestaande erkenningsvormen en het dus niet de bedoeling is om reeds erkend aanbod een dubbele erkenning te geven.

Verder bepaalt artikel 4 dat het lokaal bestuur bij de realisatie van de opdrachten bijzondere aandacht geeft aan kleuteropvang, aan kwetsbare gezinnen en kinderen met een specifieke zorgbehoefte. Hierbij wordt toegevoegd dat dit gebeurt op basis van de noden van de gebruikers; Kinderen op kleuterleeftijd hebben bijvoorbeeld een grotere behoefte aan continuïteit, zorg en begeleiding. Lokale besturen werken binnen hun visie een beleid uit dat aangeeft op welke manier ze aan de noden van de gebruikers voldoen.

In het kader van het evalueren van de opdrachten, wordt verwacht van lokale besturen dat ze het bereik van bovenvermelde doelgroepen monitoren.

Ook het lokaal samenwerkingsverband heeft een aanzienlijke rol inzake kwaliteit. Zij geeft mee uitvoering aan het ontwikkelen en coördineren van acties inzake buitenschoolse opvang en activiteiten maar adviseert ook het lokaal bestuur bij haar beslissingen. De rol van het samenwerkingsverband wordt versterkt en lokale besturen houden waar mogelijk rekening met het advies van het lokaal samenwerkingsverband. Op die manier bewaakt het lokaal samenwerkingsverband de kwaliteit en neutraliteit van het lokaal beleid.

Artikel 7.

Artikel 9 van het decreet bepaalt de opdrachten van het lokaal samenwerkingsverband. Daarbij wordt geëxpliciteerd dat deze opdrachten rekening moeten houden met de doelstellingen van het decreet, zoals bepaald in artikel 3 van het decreet (zie hiervoor).

Verder wordt een delegatie voorzien aan de Vlaamse Regering om hier nadere regels over te kunnen bepalen, en wordt bij de opdracht 'adviseren' geschrapd dat dit 'niet-bindend' en 'op vrijwillige basis' gebeurt, gezien dit advies effectief belang heeft en lokale besturen vanuit hun motiveringsplicht moeten verantwoorden als ervan afgeweken wordt.

Artikel 8.

Artikel 10 van het decreet bepaalt dat de Vlaamse overheid zorgt voor een inspiratiekader, en nu wordt daaraan toegevoegd dat de Vlaamse overheid zorgt voor een subsidie aan instanties die ondersteuning bieden inzake het realiseren van een geïntegreerd aanbod van buitenschoolse activiteiten. De kosten van het inspiratiekader worden gedragen door het Agentschap Opgroeien. Daarbij zal er aandacht zijn voor spelend Nederlands leren en samenwerking tussen belendende sectoren (zoals jeugd, sport, cultuur en onderwijs). Voor deze opdrachten wordt ook een delegatie voorzien aan de Vlaamse Regering.

Artikel 9.

Artikel 11 van het decreet regelt het kwaliteitslabel. Dit artikel zal worden opgeheven met ingang van 1 september 2026 (zie hierna bij de inwerkingtredingsbepaling), en er zal een erkend aanbod zijn met ingang van 1 januari 2026 (zie hiervoor artikel 4 en de inwerkingtredingsbepaling).

Concreet betekent dit dat gedurende een korte periode er twee kwaliteitssystemen naast elkaar zullen bestaan. Het gaat om de periode waarbij lokale besturen een ingekorte overgangstermijn aanvragen (zie hierna artikel 10 hierna).

Artikel 10.

Er wordt een artikel 11/1 ingevoegd. Gezien het belangrijk is dat lokale besturen zelf maximaal de regie van buitenschoolse opvang en activiteiten opnemen, wordt een derde opdracht toegekend aan de lokale besturen via artikel 4 van het decreet (zie hiervoor).

Lokale besturen bepalen de erkenningsvoorwaarden volgens de dimensies van het Europees kwaliteitskader. De Vlaamse Regering bepaalt daarbij een Vlaams kwaliteitskader met minimale voorwaarden waar elk erkend opvangaanbod moet aan voldoen.

De Raad van de Europese Unie formuleerde in mei 2019 een aanbeveling om lidstaten te ondersteunen en verwijst daarbij naar het *Quality Framework for Early Childhood Education and Care (EQF)*, oftewel het Europees Kwaliteitskader, dat in 2014 werd ontwikkeld. Dit kwaliteitskader richt zich op onderstaande kerngebieden die nauw met elkaar verbonden zijn, en alle elementen omvat die nodig zijn voor een sterk kwaliteitsbeleid.

Meer specifiek gaat het over minimale verwachtingen die elk lokaal bestuur formuleert m.b.t.

- het organisatorisch beleid: het beleid, de regelgeving en de financiering vanuit een heldere visie op ieders verantwoordelijkheid;
- het pedagogisch beleid: de inhoud van pedagogische werking en kwaliteit gericht op de holistische ontwikkeling van elk kind;
- het medewerkersbeleid: de medewerkers in de kinderopvang en het belang van hun competenties, permanente vorming en werkomstandigheden;
- de toegankelijkheid: toegankelijkheid en betaalbaarheid van het aanbod voor alle gezinnen en kinderen met het oog op participatie, sociale cohesie en respect voor diversiteit;
- monitoring en evaluatie, in het belang van het kind en het gezin, en met het oog op kwaliteitsverbetering van beleid en praktijk;
- verbondenheid: de verbinding met andere aanbieders van naschoolse activiteiten, de buurt, de gemeenschap en andere voorzieningen die werken met gezinnen en kinderen.

Ook hier moet rekening gehouden worden met de doelstellingen zoals bepaald in artikel 3 van het decreet (zie daarvoor).

Lokale besturen kunnen in hun erkenningskader een voorrangsregel voor werkende ouders opnemen. Zij communiceren transparant over hun voorrangsbeleid naar de gezinnen.

Met het oog op gelijkekansenbeleid is de ondersteuning bij de verwerving van de Nederlandse taal door (jonge) kinderen een belangrijke doelstelling van de Vlaamse overheid. Net zoals het lokaal samenwerkingsverband stimuleert elk erkend opvangaanbod het gebruik van het Nederlands als verbindende taal. Zo krijgen kinderen op een speelse manier ook buiten de schooluren leerkansen Nederlands. Lokale besturen kunnen concrete verwachtingen rond het taalbeleid verder specificeren in de erkenningsvoorwaarden.

Het lokaal bestuur wordt verwacht klachten te behandelen met betrekking tot het erkend aanbod.

Opgemerkt wordt dat er geen delegatie aan de Vlaamse Regering voorzien wordt opdat de lokale besturen deze erkenningsvoorwaarden volledig zelf zouden kunnen invullen, met uitzondering van het Vlaamse kwalificatiekader.

Artikel 11.

Artikel 12 van het decreet bepaalt de parameters van de subsidie aan de lokale

besturen, en bepaalt daarbij welk deel ervan besteed moet worden aan het aanbod met een kwaliteitslabel.

Ook met de invoeging van artikel 11/1, en de erkenning van het opvangaanbod blijft aandacht voor kleuteropvang belangrijk, zoals ook vermeld in artikel 4 (zie hiervoor), waar expliciet wordt verwacht dat lokale besturen aandacht besteden aan kleuteropvang. Daarom zal minstens 33% van de subsidie moeten gaan naar erkend aanbod voor kleuters. Dit aanbod hoeft niet exclusief voor kleuters te zijn, maar moet wel steeds aangepast zijn aan de behoeften van kleuters.

Artikel 12.

Artikel 13 van het decreet bepaalt dat lokale besturen op algemene wijze rapporteren conform het planlastendecreet, via de beleids- en beheerscyclus. Specifieke opvolging van de subsidie is nodig om de kwaliteit van het lokaal beleid met inbegrip van het lokaal aanbod, vermeld in artikel 4 van het decreet, te waarborgen. Daarom wordt een delegatie voorzien aan de Vlaamse Regering om nadere regels te bepalen rond monitoring van het aanbod en het gebruik, opvolging en terugvordering van subsidies. Daarbij wordt rekening gehouden met een beperkte administratieve last voor lokale besturen en organisatoren.

Artikel 13.

Artikel 14 van het decreet bepaalt de verwerking van persoonsgegevens. Gezien er vanaf 1 september 2026 geen kwaliteitslabel vanuit het agentschap meer zal worden toegekend, worden de betreffende artikels rond verwerking ervan opgeheven vanaf dezelfde datum.

Wat behouden blijft in artikel 14 is de rechtsgrond voor de verwerking van persoonsgegevens voor de organisatoren en de lokale besturen. Enkel de bewaarplicht wordt geschrapt met betrekking tot het uittreksel uit het strafregister conform het decreet van 3 juni 2022 houdende de verplichting voor bepaalde organisaties om een uittreksel uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, te controleren voor bepaalde nieuwe medewerkers. Artikel 5, §3, derde lid van het decreet van 3 juni 2022 bepaalt namelijk dat de uittreksels uit het strafregister niet langer worden bewaard dan noodzakelijk.

Opgemerkt wordt dat het agentschap mogelijks wel nog persoonsgegevens zal verwerken in het kader van de subsidiëring vermeld in artikel 12, o.a. voor het registreren van het bereik van kinderen uit kwetsbare gezinnen en kinderen met specifieke zorgbehoeften.

Artikel 14.

Artikel 17 van het decreet bepaalt welke subsidies gedurende de overgangstermijn behouden blijven bij de organisatoren. Na deze overgangstermijn zullen deze subsidies overgeheveld worden aan de lokale besturen.

Deze overgangstermijn (van vijf jaar) wordt nu verlengd met acht maanden, om zo garantie te bieden dat alle lokale besturen volledig voorbereid zijn. Deze verlenging loopt ook samen met de organisatie van een schooljaar, concreet tot 1 september 2026, zodat dit ook voor de kinderen en de gezinnen die gebruik maken van een opvangaanbod een logische termijn is.

Er was al voorzien in de mogelijkheid dat lokale besturen deze overgangstermijn konden inkorten, en dus sneller de subsidie toegekend kregen, op voorwaarde dat alle betrokken organisatoren hiermee akkoord waren. Deze mogelijkheid blijft bestaan tot en met 31 december 2025. Voor de periode van 1 januari 2026 tot en met 31 augustus 2026 wordt een bijkomende mogelijkheid tot inkorting van de overgangstermijn voorzien, op voorwaarde dat het lokaal bestuur en het lokaal

samenwerkingsverband klaar zijn om de hen toegekende opdrachten effectief op te nemen.

Een lokaal bestuur is meer bepaald klaar om effectief te starten op 1 januari 2026 als er een lokale visie is uitgewerkt, een lokaal samenwerkingsverband is opgericht, acties rond de verschillende opdrachten zijn opgenomen in het meerjarenplan, er een erkenningskader is uitgewerkt en er duidelijkheid is over de financiering van het lokaal aanbod.

Lokale besturen die kozen voor een inkorting van de overgangstermijn vóór de periode van 1 januari 2026 kunnen deze ongedaan maken en kiezen voor een verlenging van de overgangstermijn.

Het agentschap zal geen nieuwe kwaliteitslabels meer toekennen vanaf 1 september 2025. Een uitzondering wordt voorzien voor organisatoren die een locatie met kwaliteitslabel kleuteropvang overnemen waarvoor een transitiesubsidie vanuit het agentschap wordt toegekend.

Artikel 15.

Artikel 17/1 bepaalt onder meer dat na afloop van de overgangstermijn er een compensatie voor geleden subsidieverlies voorzien wordt. Elk subsidieverlies zal daarbij voortaan in aanmerking komen. De compensatie zal niet noodzakelijk gedeeltelijk zijn maar kan ook volledig zijn. De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regels.

Het bedrag van de subsidie voor de periode na de overgangstermijn wordt niet langer gebaseerd op het kansarmoedepercentage, maar wordt vervangen door het aandeel kinderen met een sociale toeslag of zorgtoeslag.

De sociale toeslag gaat ruimer dan het kansarmoedepercentage, en geeft specifieke cijfers over de kinderen van 2 tot 12 jaar (terwijl het kansarmoedepercentage gebaseerd is op kinderen van 0 tot 3 jaar). De zorgtoeslag werd toegevoegd om ook de kinderen met een specifieke zorgbehoefte mee in rekening te nemen.

Voor het tweetalig gebied Brussel-hoofdstad wordt de extra toeslag voor een kind met een handicap bovenop de kinderbijslag gehanteerd als alternatief voor de zorgtoeslag, aangezien hier dezelfde voorwaarden voor toekenning gelden. Als alternatief voor de sociale toeslag wordt voor de kinderen uit Brussel gekeken naar de gezinsinkomens die lager zijn dan de laagste inkomensgrens voor de sociale toeslag vanuit het Groeipakket, zodat ook hier gelijke voorwaarden gelden.

Opgemerkt wordt dat de gezinsinkomens worden verkregen op basis van de schooltoeslag, waardoor enkel de kinderen die school volgen in het Nederlandstalig onderwijs hierin zitten vervat. Het aandeel kinderen met een extra toeslag voor een kind met een beperking wordt verkregen via de instelling voor sociale bescherming 'Iriscaire' en is gebaseerd op cijfers van Nederlandstalige en Franstalige kinderen die woonachtig zijn in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Artikel 16.

Dit decreet treedt in werking op 1 januari 2026, behalve de artikels die betrekking hebben op het afschaffen van het kwaliteitslabel, die pas in werking treden op 1 september 2026.

Artikel 14, 2°, 5° en 6° treedt al in werking op 1 september 2025.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Matthias DIEPENDAELE

De Viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van
Binnenland, Steden- en Plattelandsbeleid, Samenleven, Integratie en Inburgering,
Bestuurszaken, Sociale Economie en Zeevisserij

Hilde CREVITS

De Vlaamse minister van Welzijn en Armoedebestrijding, Cultuur en Gelijke
Kansen,

Caroline GENNEZ